

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันงานอาชีพเกษตรกรรมได้มีการขยายตัวเป็นไปในรูปแบบของธุรกิจและใช้เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่มีความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่เท่าที่ควร ส่งผลให้การผลิตไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิต รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามที่จะแก้ปัญหาและปรับปรุงมาโดยตลอด เช่น มีเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเกษตรออกไปเผยแพร่ส่งเสริมอาชีพเกษตรให้แก่เกษตรกรและอีกแนวทางหนึ่งที่รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่หวังผลทั้งระยะยาว และระยะสั้น คือ การจัดการการเรียนการสอนวิชาเกษตรในหลักสูตรระดับต่างๆ ของการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ และระบบนอกโรงเรียน โดยหวังให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรอย่างถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติในงานอาชีพของตนและเผยแพร่ความรู้ให้บุคคลอื่นๆ ได้ (นพคุณ ศิริวรรณ, 2536:1) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป : 3) ได้ระบุแนวทางการพัฒนาคุณภาพของประชากรไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกัน กล่าวคือ การจัดระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้บุคคลได้ศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จะประกอบอาชีพอันจะเป็นกำลังทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540:3) ได้ระบุว่าคนไทยทุกคนควรมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่มากขึ้น ตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี คนในวัยหนุ่มสาวได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของคนในกลุ่มอายุ 18-24 ปี กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้รับโอกาสทางการศึกษา และมีงานทำอย่างทั่วถึงถ้วนหน้า การพัฒนาสิ่งใดก็ตามคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการพัฒนา ดังนั้นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศขณะนี้คือ การให้การศึกษา 12 ปี กับบุตรหลานเกษตรกรและประชาชนในสายอาชีพเพื่อรองรับการแข่งขันในระดับสากลในระบบการค้าเสรีและระบบข้อมูลข่าวสาร

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนากำลังคนทางการเกษตร และส่งเสริมสนับสนุนการบริการทางวิชาการเกษตรแก่สังคม และท้องถิ่นได้ตระหนักถึงปัญหาความยากจน จึงได้จัดทำโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตขึ้น

ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 45 แห่งทั่วประเทศ และได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา โดยเปิดรับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ได้เข้าเรียนวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตร (ปวช.) เกษตรศาสตร์ พร้อมทั้งเรียนวิชาชีพนอกภาคการเกษตรตามความสนใจ อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพหลากหลายอันเป็นประโยชน์กับผู้เรียนหลังจบการศึกษา โดยเฉพาะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างทั้ง 5 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง สงขลา สตูล พัทลุง และนราธิวาส มีลักษณะสภาพการปฏิบัติการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามสภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศขององค์กรและลักษณะสภาพภูมิประเทศ พบปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างกันในเรื่องต่างๆ ดังนี้ คือ ความไม่พร้อมในการรับนักศึกษาเข้ามาเรียน อาคารสถานที่เรียน หอพักไม่เพียงพอ หลักสูตรและนโยบายไม่ชัดเจน การนำเงินอุดหนุนหรืองบประมาณไปใช้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ขาดแคลนแหล่งน้ำ พื้นที่เพาะปลูกไม่เหมาะสม อาจารย์ไม่มีความพร้อมในการสอนและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อนักศึกษา นักศึกษาไม่มีความตั้งใจเรียน ทำโครงการไม่จริงจัง การประกอบอาหารไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา นักศึกษาไม่มีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีน้อยมาก

จากปัญหาและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นเป็นเพียงการประเมินโดยการสังเกตซึ่งยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาอย่างแท้จริงมาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งถ้าอาจารย์ได้รับความพึงพอใจจะทำให้การปฏิบัติการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามนโยบายของรัฐ ในทางตรงกันข้ามถ้าอาจารย์ไม่มีความพึงพอใจส่งผลให้นโยบายของรัฐไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะเหล่านั้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยทางสังคม กายภาพ และจิตวิทยาของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
2. ความพึงพอใจของอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบถึงระดับความพึงพอใจและปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะของอาจารย์ ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในภาพรวมและในด้านต่างๆ

2. สามารถนำผลจากการศึกษา ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาหรืองานวิจัยต่อไปในอนาคต